

RAADSINFORMATIEBRIEF

16R.00121

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 15 maart 2016
Portefeuillehouder(s) : Burgemeester V. Molkenboer en wethouder Y. Koster
Portefeuille(s) : Vluchtelingen en statushouders
Contactpersoon : J.H. de Boer
Tel.nr. : 8983
E-mailadres : boer.j@woerden.nl

16R.00121

Onderwerp:

Stand van zaken opvanglocatie COA en huisvesting statushouders

Kennisnemen van:

De aanpak van het huisvesten van statushouders en de mogelijkheid tot het openen van een opvanglocatie voor vluchtelingen in Woerden.

Inleiding:

Het Centraal Opvang Asielzoekers (COA) doet een dringend beroep op gemeenten om opvanglocaties te realiseren voor vluchtelingen en statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) ter ontlasting van de asielzoekerscentra (AZC's). Het Rijk heeft dit verzoek ondersteund en vraagt de Provincies 2500 opvangplaatsen te creëren. Woerden wil haar steentje bijdragen door een opvanglocatie voor circa 400 personen te realiseren, bij voorkeur nog in 2016. De aanpak om tot deze opvanglocatie te komen wordt beschreven in deze RIB en noemen we spoor A.

Gemeente Woerden heeft een wettelijke taakstelling statushouders te huisvesten die een verblijfsvergunning hebben ontvangen en aan Woerden gekoppeld zijn. Deze statushouders wil Woerden met een pilot versneld huisvesten op een daarvoor geschikte locatie waarbij wordt gedacht aan een omvang van ongeveer 120 personen. We noemen dit spoor B1. Voor 2016 en 2017 heeft Woerden een totale taakstelling van circa 400 personen. Het betreft de taakstelling voor Woerden en de drie kernen waarbij gedacht wordt aan het huisvesten van circa 50 statushouders per kern. De aanpak van het regulier huisvesten noemen we spoor B2.

Als derde gaat deze RIB over de integratie van statushouders. Hieronder valt het regelen van inkomen, sociale voorzieningen, integratie, inburgering en onderwijs. Eveneens wordt een taskforce opgericht om te komen tot een breed vrijwilligersnetwerk ter ondersteuning van de statushouders die permanent en vluchtelingen die tijdelijk in Woerden verblijven. Deze aanpak wordt beschreven in spoor C.

Stand van zaken

In de afgelopen maanden is in regionaal verband samengewerkt om tot een gezamenlijk aanpak te komen voor de huisvesting van statushouders. Deze samenwerking is vooralsnog op een laag pitje omdat veel gemeenten alleen ruimte hebben buiten de rode contouren. Hierover voeren zij het gesprek met de provincie.

Woerden heeft daarop haar eigen lijn uitgezet. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van geschikte locaties voor het huisvesten van statushouders en voor mogelijke opvanglocaties voor het COA. Inmiddels zijn verschillende locaties in beeld, komen er regelmatig nieuwe locaties bij (COA ontvangt aanbiedingen van bedrijven uit Woerden) en vallen er locaties af. Vanzelfsprekend worden bij een definitieve afweging de inwoners/omgeving betrokken.

Om de integratie van statushouders vorm te geven, worden de volgende onderwerpen uitgewerkt: inburgering, inkomen, integratie (en werk), onderwijs. Deze elementen worden reeds aan statushouders aangeboden die zich hebben gevestigd in de afgelopen jaren en maanden maar gezien het verwachte volume is extra inzet en coördinatie wenselijk. Daarnaast zet Woerden in op een vrijwilligersnetwerk ter ondersteuning van statushouders en vluchtelingen. De taskforce die hiervoor wordt opgericht is in voorbereiding.

De directie heeft recent een projectleider benoemd en een projectorganisatie opgericht om aan alle drie genoemde sporen vorm en inhoud te geven. Hiervoor maken wij kosten. Voor de ambtelijke inzet en een werkbudget in 2016 stellen wij via de bestuursrapportage voor een incidenteel budget van € 250.000 beschikbaar te stellen."

Wat willen we bereiken

Spoor A: Woerden beoogt in 2016 te komen tot een opvanglocatie voor circa 400 personen. Deze opvanglocatie valt onder verantwoordelijkheid van het COA, zowel financieel, beveiliging als aansturing en uitvoeringstechnische aspecten. De gemeente stemt in met de vestiging van een opvanglocatie d.m.v. een zogeheten bestuursovereenkomst en bepaalt daarmee de randvoorwaarden zoals duur, vorm van opvang, volume en locatie.

Spoor B: Voor het huisvesten van statushouders beoogt Woerden in 2016 circa 120 personen versneld te huisvesten op 1 of meerdere locaties. Hiermee voldoen we aan de wettelijke taakstelling en verlichten we de overvolle AZC's van het COA, daarnaast ontstaat ruimte op de sociale woningmarkt omdat statushouders elders worden gehuisvest.

Spoor C: Woerden wenst een snelle en effectieve integratie van statushouders. Om dit te realiseren is een ketenaanpak nodig waar alle stakeholders bij betrokken zijn. Hiertoe wordt een werkgroep opgericht om daarmee zorg te dragen voor een snelle inkomensvoorziening van statushouders, effectieve inzet van integratie-instrumentarium, inburgering en taal. Ook zal onderwijs worden ingezet voor de statushouders, hun gezinnen en de leerplichtige kinderen in de opvanglocatie. Eveneens zet Woerden in op een flexibele schil aan vrijwilligers die voor een zachte landing in de maatschappij zorgen. Deze zogenaamde taskforce zal bestaan uit verschillende maatschappelijke disciplines, burgers en bedrijven.

De aanpak en planning

Spoor A: Opvang vluchtelingen

In eerste instantie worden reeds in beeld zijnde locaties onderzocht op haalbaarheid (financieel-vergunningen-capaciteit-ligging-geschiktheid). Dit onderzoek wordt verricht door de gemeente maar het COA heeft een belangrijke rol in de uiteindelijke keuze voor een locatie. Medio mei verwacht het college een keuze te kunnen maken voor een opvanglocatie plaats welke aan de raad zal worden voorgelegd en waarover we met de inwoners in gesprek gaan. Bij goedkeuring door de raad in juni, ondertekenen gemeente en COA een bestuursovereenkomst waarin de voorwaarden worden vastgelegd. Deze bestuursovereenkomst wordt voorafgegaan door een formeel verzoek van het COA om betreffende locatie beschikbaar te stellen als opvanglocatie. Nadat de raad zijn toestemming heeft verleend zal het college een besluit nemen, bewoners worden vooraf geïnformeerd. Gelijktijdig zal het traject voor een omgevingsvergunning worden opgestart. Over de voortgang van spoor A berichten wij u in mei 2016.

Spoor B1: Pilot huisvesting statushouders

Woerden heeft de verantwoordelijkheid om statushouders te huisvesten. De taakstelling voor 2016 bedraagt naar schatting 120 personen. Gezien de hoge instroom van vluchtelingen zal de taakstelling naar alle waarschijnlijkheid fors hoger worden in de tweede helft van 2016 en geheel 2017. Woerden rekent voor 2016 en 2017 op 400 statushouders. Deze taakstelling wordt op twee manieren gerealiseerd. In eerste instantie wordt ingezet op een pilot waarbij circa 120 personen in 2016 worden gehuisvest op 1 of meerdere locaties. Het betreft locaties die nu niet tot het segment van sociale huurwoningen behoren. Hiermee ontstaat er geen verdringing voor de Woerdense burger en wordt het totale aanbod van sociale huurwoningen uitgebreid (verbouw/nieuwbouw/semi permanent).

Spoor B2: Reguliere huisvesting statushouders

Daarnaast wordt ingezet op het huisvesten van statushouders in het overige aanbod van sociale huurwoningen in Woerden en de kernen. Momenteel komen met name alleenstaande- en alleengaande mannen naar Nederland. Deze vormen een groot deel van de vluchtelingen in de AZC's. Aan het COA wordt gevraagd zoveel als mogelijk een gemengde doelgroep aan Woerden toe te wijzen. Alleenstaande/gaande mannen kunnen nu versneld worden gehuisvest d.m.v. de pilot locatie(s) en bij

overkomst van de gezinsherenigers worden deze met het gezin gehuisvest in woningen die door nieuwbouw/verbouw/semi permanent aan het woningaanbod zijn toegevoegd. Hierbij wordt ingezet op gecombineerd huisvesten waarbij statushouders zoveel mogelijk verspreid door de stad en de kernen woningen toegewezen krijgen. In alle woonkernen wordt gezocht naar mogelijkheden om combinaties te maken met bestaande huisvestingsplannen voor andere doelgroepen (o.a. starters en jongeren). Ook hier gaat het om duurzame permanente bouw. In elk van de kernen onderzoekt de gemeente meerdere locaties. Samen met de inwoners wordt gekeken waar de beste kansen en mogelijkheden liggen. Integratiemogelijkheden zijn daarin een belangrijk aspect.

Spoor C: Integratie

Voor een snelle en effectieve integratie van statushouders wordt een werkgroep opgericht. In deze werkgroep zullen een aantal disciplines vertegenwoordigd zijn; werk en Inkomen (Fermwerk), inburgering en begeleiding (VluchtelingenStartpunt Groene Hart), Burgerzaken (gemeente), onderwijs en overige sociale partners. Organisaties worden in maart uitgenodigd deel te nemen aan de aftrap van deze werkgroep. Als tweede wordt een taskforce in het leven geroepen die bestaat uit een vrijwilligersnetwerk vanuit de breedte van de Woerdense samenleving. We denken aan burgers, bedrijven, organisaties en kerken. Als resultaat van deze taskforce zien we een zachte landing in de Woerdense samenleving waarbij naast de formele instanties ook wordt ingezet op betrokkenheid vanuit de samenleving. Spoor C volgt na de sporen 1A en B maar de voorbereidingen gaan deze maand van start.

Onzekerheden en risico's

Als het om de sporen A en B gaat, worden een aantal keuzes nog gemaakt. De keuze van een geschikte opvanglocatie wordt samen met het COA gemaakt en de uitrol is mede afhankelijk van deze organisatie. Afhankelijk van deze locatie kan ook het volume worden bepaald wat consequenties heeft voor de financiën. Het COA verstrekt een vast bedrag per opgevangen vluchteling op jaarbasis aan de gemeente om kosten te kunnen dekken. Richtlijn is € 291,- per jaar.

Voor het huisvesten van statushouders wordt gezocht naar geschikte locaties voor 1 of meerdere statushouders groepen. Het is naar onze huidige inschatting mogelijk de exploitatie hiervoor volledig bij een externe partij te beleggen. In dat geval kunnen de huisvestingskosten worden terugverdiend middels de huur en zijn er voor de gemeente geen bijkomende kosten. Voor het huisvesten van statushouders heeft het Rijk enkele subsidiemogelijkheden, hier zijn strikte voorwaarden aan verbonden. De partijen met wie locaties worden verkend, zijn op de hoogte gesteld van deze subsidieregelingen. Dit is mede van belang voor het welslagen van de business case.

Spoor C neemt in financiële zin de meeste onzekerheid met zich mee. Statushouders hebben over het algemeen recht op een uitkering (Participatiewet) op het moment dat zij worden ingeschreven in de burgerlijke administratie van de gemeente. Bij het kamergewijs huisvesten van statushouders is de kostendelersnorm van toepassing wat leidt tot lagere uitkeringslasten voor de gemeente. Anderzijds is de VNG nog met het Rijk in onderhandeling over compensatie van de uitkeringsgelden voor statushouders over de jaren 2016 en 2017. Ook de samenstelling van de doelgroep heeft bepaalde financiële aspecten. Alleenstaanden hebben individueel recht terwijl gezinnen een gemeenschappelijk uitkeringsrecht hebben, wat leidt tot lagere uitkeringslasten. Financiële consequenties kunnen om bovengenoemde redenen specifiekere worden doorgerekend nadat keuzes zijn gemaakt. Deze keuzes worden meegenomen in de bestuursrapportage.

Bewoners

Nadat het onderzoek naar geschikte locatie is afgerond, worden de voorstellen voor locaties aan het college voorgelegd. Daarna worden de bewoners geïnformeerd in verschillende bijeenkomsten. In Woerden worden twee bijeenkomsten georganiseerd om met bewoners in gesprek te gaan over het gevolgde traject en de meest haalbare locaties voor een opvangcentrum voor het COA en één of meerdere locaties voor de huisvesting van statushouders. In Harmelen, Kamerik en Zegveld worden bewonersbijeenkomsten georganiseerd waarbij het accent meer zal liggen op spoor B2 (regulier huisvesten statushouders). Naast de bewonersbijeenkomsten zal er informatie worden verstrekt via persberichten en de website van de gemeente.

Kernboodschap:

Aangeven wat het proces is om tot een opvanglocatie voor vluchtelingen te komen in Woerden en welke aanpak wordt gehanteerd bij het huisvesten van statushouders. Als derde informeren over de sociale component m.b.t. vluchtelingen en statushouders.

Vervolg:

In juni wordt de raad geïnformeerd over de keuze van locaties voor een opvanglocatie en voor de pilot huisvesting statushouders. Ook wordt de raad dan geïnformeerd over de voortgang van de taskforce die zich zal richten op de consequenties voor het sociale domein. Als laatste zal een specifiekere financiële onderbouwing volgen.

Bijlagen:

Persbericht

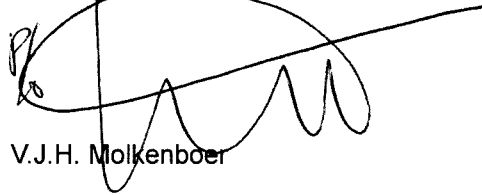
De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Woerdense visie: integratie centraal in opvang en huisvesting vluchtelingen

Huisvesting statushouders

Net als andere gemeenten is ook Woerden verplicht een door het Rijk vastgesteld aantal statushouders, vluchtelingen met een verblijfsvergunning, te huisvesten. Door de toename van het aantal vluchtelingen, verwacht Woerden 400 mensen te moeten huisvesten in de periode 2016-2017. Het plan is om te starten met een pilot tijdelijke huisvesting. Hiervoor wordt gekeken naar diverse mogelijkheden, waaronder het plaatsen van tijdelijke woonunits en het ombouwen van geschikte leegstaande gebouwen.

Als het gaat om vluchtelingen ligt de focus van de gemeente op integratie. Haar visie: integratie is de sleutel tot succes bij de instroom van nieuwe inwoners in Woerden. Integratie moet al vanaf het eerste begin mogelijk zijn. Er wordt een taskforce met maatschappelijke (vrijwilligers-) organisaties in het leven geroepen die zich speciaal richt op integratie. Het college pakt zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid en komt met een voorstel voor zowel opvang van vluchtelingen als huisvesting voor statushouders. Zij kiest voor een benaderingswijze die tevens meer lucht kan geven aan de reguliere wachtlijst voor sociale huur woningen.

Tijdelijk opvang vluchtelingen

De opvang van vluchtelingen valt onder de verantwoordelijkheid van het COA. Opvang is tijdelijk van aard en hoognodig in verband met de grote toestroom van vluchtelingen. Gezocht wordt naar een mogelijkheid om nog dit jaar opvang voor 300-400 vluchtelingen te realiseren. Dit sluit aan bij de provinciale wens hier een rol in te vervullen. Ook voor dit doel wordt gekeken naar geschikte leegstaande gebouwen die aangepast kunnen worden.

Gecombineerde permanente huisvesting in alle woonkernen

In alle woonkernen wordt gezocht naar mogelijkheden om combinaties te maken met huisvesting voor andere doelgroepen (o.a. starters en jongeren). Het regulier huisvesten van statushouders is een verantwoordelijkheid van woningbouwcorporatie GroenWest. Samen onderzoeken we meerdere locaties op mogelijkheden. Op het moment dat er definitieve locaties in beeld zijn in Woerden en de kernen, gaan we in gesprek met de inwoners/omgeving.

Effecten voor de wachtlijst woningzoekenden?

Het realiseren van de pilot huisvesting statushouders zal een gunstig effect hebben op de wachtlijst voor huurwoningen in Woerden. Bestaande sociale huurwoningen zullen niet langer toegewezen worden aan nieuwe vluchtelingen met een verblijfsvergunning, zoals nu het geval is. Deze mensen worden dan gehuisvest in de pilot. Momenteel komen er jaarlijks 300 woningen vrij. Daarvan gaan er 50 woningen naar statushouders. Als we erin slagen de pilot snel te realiseren komen deze 50 woningen vrij voor andere woningzoekenden.